

แผนงาน	สร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ
กิจกรรม	สร้างและรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านพืช
โครงการ	ศึกษาทางอนุกรมวิธานและความหลากหลายของพืชสกุลหญ้าในประเทศไทย
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ศูนย์รวมพรรณไม้ จ.ขอนแก่น

คณะดำเนินการวิจัย

<u>ที่ปรึกษาโครงการ</u>	ดร. วีระชัย ฒ นนคร
<u>คณะทำงาน</u>	ดร. มณฑล นอแสงศรี นายวิชนะ บุญชัย นายदनัย สรรพศรี

1. หลักการและเหตุผล

การจำแนกพืชสกุลหญ้าในประเทศไทย นับว่ามีข้อมูลที่น้อยมาก การตรวจสอบรายชื่อหญ้าของประเทศไทยส่วนใหญ่ จะอาศัยการอ้างอิงจากตำราทางวิชาการของประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคใกล้เคียง อาทิ การศึกษาพืชสกุลหญ้าของภูมิภาคอินโดจีน ตำราหญ้าของประเทศพม่า ศรีลังกา อินเดียและปากีสถาน ตำราหญ้าของประเทศมาเลเซีย เป็นต้น การใช้เอกสารเหล่านี้ในการอ้างอิง ให้ข้อมูลที่ถูกต้องในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจาก การสำรวจและการเก็บตัวอย่างภายในประเทศยังไม่ทั่วถึงและการแลกเปลี่ยนตัวอย่างพรรณไม้เพื่อการศึกษาอยู่ในวงจำกัด จึงมีปัญหาก็เกี่ยวกับชื่อพ้องของพืชสกุลหญ้าอยู่มาก ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษา อ้างอิงพันธุ์ไม้สกุลหญ้าของประเทศไทย จึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชื่อ จำนวน การกระจายพันธุ์ไว้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับพรรณพฤกษชาติของประเทศไทยต่อไปและจัดระบบสารสนเทศ ของพืชวงศ์หญ้าสู่ระดับสากล

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชื่อ จำนวนและการกระจายพันธุ์ของพืชสกุลหญ้าในประเทศไทย

2.2 เพื่อศึกษาสัณฐานวิทยาและพร้อมทั้งบันทึกข้อมูลโดย การถ่ายภาพใต้อัลตราไวโอเล็ตให้ได้อย่างสูง ให้ได้ลักษณะที่ช่วยในการจำแนกอย่างละเอียดของหญ้าแต่ละชนิด

2.3 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและตัวอย่างพรรณไม้แห้งตามแบบสากล เก็บไว้ ณ หอพรรณไม้ สำนักวิชาการวิจัย ให้เป็นประโยชน์ในการศึกษา อ้างอิง และแลกเปลี่ยนพรรณไม้ ภูมิภาคใกล้เคียงต่อไป

2.4 เพื่อจัดเก็บข้อมูลหญ้าของประเทศไทยเข้าสู่ระบบดิจิทัลไลบรารีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับสากล

3. เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
- ได้ข้อมูลความหลากหลายของพืชสกุลหญ้า	- มีกลไกและเครื่องมือในการศึกษาความหลากหลาย
- มีระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางด้านพืชเพิ่มขึ้น	- มีระบบฐานข้อมูลความหลากหลายในระดับประเทศ - มีกลไกการรองรับการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพืช อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

4. ความสอดคล้องและความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์และแผน

ข้อมูลด้านความหลากหลายของพืชสกุลหญ้าของประเทศไทยยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้นเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ อันที่จะพัฒนา ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และสนับสนุนการวิจัยในสาขาอนุกรมวิธานพืชและสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีระบบฐานข้อมูลสำหรับพืชสกุลหญ้าของประเทศต่อไปในอนาคต

5. กิจกรรมของโครงการ

5.1 กิจกรรมต่อเนื่องของโครงการ

กิจกรรม	หน่วยนับ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	ประมาณการล่วงหน้า	
		2551 แผนงาน	2552 แผนงาน	ปีงบประมาณ 2553 แผนงาน	ปีงบประมาณ 2554 แผนงาน
1. สำรวจและเก็บตัวอย่าง	ตัวอย่าง	500	300	-	-
2. ศึกษาตัวอย่างพรรณไม้แห้ง	ชนิด	-	500	-	-
2. บันทึกภาพข้อมูลหญ้า	ชนิด	300	500	-	-
3. บรรยายลักษณะ	ชนิด	300	-	-	-
4. รายงานความก้าวหน้า	ครั้ง	2	2	-	-
5. เสนอผลงาน	ครั้ง	2	2	-	-

5.2 กิจกรรมการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2552

กิจกรรม	เป้าหมาย	ปีงบประมาณ 2552											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. สำรวจและเก็บตัวอย่าง	300 ชนิด	25	50	25	50	25	25	25	25	25	25	-	-
2. ศึกษาตัวอย่างพรรณไม้แห้ง	500 ชนิด	25	25	25	25	250	25	25	25	25	50	-	-
3. บันทึกภาพใช้กล้อง	500 ชนิด	-	100	-	100	-	100	-	100	-	50	-	50
4. นำเข้าฐานข้อมูล	500 ชนิด			100		100		100		100		100	
5. รายงานความก้าวหน้า	2 ครั้ง	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
6. เสนอผลงาน	2 ครั้ง	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-

6. ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการ

โครงการวิจัยมีระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี (ปีงบประมาณ 2551 - 2552)

7. พื้นที่ดำเนินการ

- 7.1 หอพรรณไม้ สำนักวิชาการ-วิจัย อสพ.
- 7.2 ภาควิชาพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 7.3 พิพิธภัณฑ์พืช ฝ่ายพฤกษศาสตร์ กรมวิชาการเกษตร

7.4. หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

7.5. ภาคสนาม ณ ภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะเขตรับผิดชอบของศูนย์รวมพรรณไม้แต่ละภูมิภาค

8. ความพร้อมโครงการและการคำนวณผลตอบแทนของโครงการ

ดำเนินการได้ทันที

อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อม (ระบุ) _____

ยังไม่ได้เตรียมการ

9. แนวทางการดำเนินงาน

10.1 สํารวจและเก็บตัวอย่าง

10.2 ศึกษาตัวอย่างพรรณไม้แห้งที่เก็บไว้ ณ พิพิธภัณฑ์ภายในประเทศ

10.3 ศึกษาตัวอย่างพรรณไม้แห้งที่เก็บไว้ ณ พิพิธภัณฑ์ในต่างประเทศ

10.4 บันทึกข้อมูลโดยการถ่ายภาพแสดงลักษณะสำคัญในการจัดจำแนกของหญ้าแต่ละชนิด

10.5 จัดทำฐานข้อมูลพืชสกุลหญ้า

10.6 รายงานความก้าวหน้าทุก 6 เดือน

10.7 เสนอผลงานทางวิชาการ 2 ครั้ง

10.8 จัดทำเอกสารเผยแพร่

10. การวางระบบการติดตามและประเมินผล

จัดทำรายงานความก้าวหน้าทุก 6 เดือน ตลอดโครงการ

11. ตัวชี้วัดและแนวทางติดตามประเมินผลสำเร็จ

ตัวชี้วัด	แนวทางติดตามประเมินผลสำเร็จ
1. จำนวนผลงานวิจัย	- 2 เรื่อง
2. มีตัวอย่างพืชสกุลหญ้าที่จัดเก็บในระบบสากล	- 1,000 ตัวอย่าง
3. ระยะเวลาในการวิจัยเป็นไปตามแผนงานโครงการ	- ร้อยละ 90
4. งบประมาณรวม 2 ปีไม่เกิน	- 1,200,000 บาท

12. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

13.1 ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชื่อ จำนวนและการกระจายพันธุ์ของพืชสกุลหญ้าในประเทศไทย

13.2 ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการจำแนกหญ้าแต่ละชนิด

13.3 ได้ตำราหญ้าเบื้องต้นของประเทศไทย เอกสารเผยแพร่ ข้อมูลและตัวอย่างพรรณไม้แห้งตามแบบสากล เก็บไว้ ณ หอพรรณไม้ สำนักวิชาการวิจัย ให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาอ้างอิง และแลกเปลี่ยนพรรณไม้ภูมิภาคใกล้เคียงต่อไป